

**TEMATY Z JĘZYKA POLSKIEGO NA MATURĘ USTNĄ
2017/ 2018**

LITERATURA

1. Literatura jako duchowy portret człowieka XX i XXI wieku. Omów na wybranych przykładach.
2. „Powtarzaj stare zaklęcia ludzkości” – jak współczesna literatura pomaga w poszukiwaniu wartości uniwersalnych i ważnych dla Ciebie?
3. Wchodzisz w dorosłe życie. W jakim stopniu literatura nauczyła Cię dojrzałe rozważać swoje miejsce w świecie? Odwołaj się do wybranych przykładów literackich.
4. Dialog z tradycją romantyczną w literaturze XX wieku. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
5. Humor, błazeństwo i ironia jako leki na choroby narodowe - podziel się własnymi przemyśleniami o literaturze staropolskiej i oświeceniowej w kontekście powyższego zagadnienia.
6. „Nic mi, świecie, piękności twej zmącić niezdolne”. Słowa Leopolda Staffa przewodnikiem po literaturze w Twoich poszukiwaniach utworów „jasnych” i „radosnych”.
7. Co sądzisz o wypowiedzi J. Iwaszkiewicza: „Książka utwierdza naszą indywidualność, wybrania naszą osobowość przed atakami wszystkiego, co brutalne, napastliwe i hałaśliwe w naszej dzisiejszej rzeczywistości”? Ustosunkuj się do powyższego twierdzenia, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
8. Polska fantastyka na tle zagranicznych powieści epickich. Omów na wybranych przykładach.
9. Opierając się na dowolnie wybranych przykładach, przedstaw swoje refleksje na temat kultury ludowej jako źródła inspiracji literackich romantyzmu i Młodej Polski.
10. Bunt i ofiara - konieczność, przejaw szaleństwa, czy świadectwo wątpliwości? Przedstaw swój sąd o bohaterach romantycznych i ich spadkobiercach.
11. Uniwersalne wartości utworów naszych laureatów nagrody Nobla. Omów zagadnienie, posiłkując się wybranymi utworami polskich noblistów.
12. Starotestamentowe motywy biblijne w literaturze. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
13. Wykorzystaj poniższe słowa Tadeusza Różewicza jako motto rozważań o wielkości i małości człowieka (na podstawie wybranych lektur):
„Jesteś Sokratesem Cezarem
Kolumbem Szekspirem
ułożyłeś sonet rozbiłeś atom
zbudowałeś krematoria
wzniosłeś Katedrę Notre Dame”.
19. Kultura i obyczajowość lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych w literaturze. Omów temat na wybranych przykładach.
20. „Jak zachwyca, jeśli nie zachwyca?” Rozważ słowa Witolda Gombrowicza, dokonując analizy i interpretacji oraz własnej oceny wybranych arcydzieł literatury polskiej.
21. Głębia filozoficznych dociekań na temat szczęścia i ludzkiego losu w twórczości poetyckiej Jana z Czarnolasu. Rozwiń temat, odwołując się do wybranych utworów.
22. „Prawdziwa sztuka zawsze jest współczesna”. Uczyń słowa F. Dostojewskiego mottem rozważań o ponadczasowej wartości dzieł literackich.

23. Piękno naszej ojczyzny jest jednym z motywów inspirujących twórczość poetów. Odnieś się do powyższego twierdzenia na wybranych przykładach literackich.
24. Co sądzisz o roli poety i poezji w życiu narodu w świetle wypowiedzi Czesława Miłosza:
„A ty nie raduj się człowieku,
że zgon poety grają bębny.
Z płaczem go wspomną wnuki wieku,
bardziej niż sądzisz być potrzebny”.
25. Rozważ, czy słowa znanego filozofa niemieckiego: „niebo gwiaździste nade mną, prawo moralne we mnie” mogą być uznane jako słowa-klucze w interpretacji ideowej wybranych utworów okresu międzywojennego i literatury powojennej.
26. Symbole i archetypy funkcjonujące w wyobraźni i literaturze narodowej. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych utworów z różnych epok literackich.
27. Słowa Leopolda Staffa: „Nic mi, świecie, piękności twej zmącić niezdolne” jako punkt wyjścia Twoich rozważań o antyku i renesansie – epokach, które uczyły afirmacji świata.
28. „Najważniejsze, to dobrze wykonywać swój zawód”. Rozwiń myśl Alberta Camusa na podstawie znanych Ci utworów epickich XIX i XX wieku.
29. „Pierwotzory greckie bierzcie do rąk i czytajcie w dzień i w nocy”. Spróbuj odpowiedzieć na pytanie, jak dziś potraktowałbyś sugestię Horacego?
30. Omów zagadnienie kultu pracy i wiedzy w twórczości najwybitniejszych pisarzy okresu pozytywizmu i wykaż aktualność tych wartości w życiu społeczeństwa polskiego doby współczesnej.
31. Czym jest poezja, która nie ocala narodów, ani ludzi?” (Cz. Miłosz). Czy kultura jest bezradna w świecie barbarzyństwa, przemocy i zła? Odpowiedz, wykorzystując wybrane przykłady literackie oraz własne przemyślenia.
32. Zaprezentuj humanistyczny portret człowieka, Polaka, obywatela w utworach Jana Kochanowskiego i jego aktualność w dobie dzisiejszej.
33. „Tam nasz początek” (Cz. Miłosz). Co z dorobku literatury średniowiecza i odrodzenia uważasz za godne ocalenia i utrwalenia w świadomości pokoleń?
34. Na wybranych przykładach przedstaw literacki wyraz buntowniczej postawy młodych w różnych epokach kultury polskiej.
35. Obserwacja świata i samego siebie - tematem poetyckiej refleksji. Omów zagadnienie odwołując się do wybranych utworów renesansu i romantyzmu.
36. Udowodnij indywidualność twórczą W. Szyborskiej, zestawiając jej utwory z dziełami innych współczesnych twórców.
37. Bruno Schulz lub Witold Gombrowicz - reformatorzy polskiej prozy. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów.
38. Wpływ literatury europejskiej na twórczość wybranego polskiego autora. Omów zagadnienie, odwołując się do utworów literackich.
39. Na wybranych przykładach z różnych epok przedstaw cechy poezji hymnicznej.
40. Małe formy prozatorskie w literaturze europejskiej. Omów ich cechy gatunkowe, odwołując się do wybranych przykładów.
41. Literatura pamiętnikarska. Przedstaw jej cechy gatunkowe i funkcje, odwołując się do wybranych przykładów.
42. Oświeceniowa myśl społeczno - polityczna w literaturze europejskiej a jej polskie ujęcia. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów.
43. Omów rolę i znaczenie twórczości „drugiego obiegu” w Polsce lat 1970 - 1989. Odwołaj się do analizy wybranych utworów literackich.

44. Wizerunek artysty modernistycznego w literaturze europejskiej i polskiej. Porównaj jego ujęcie odwołując się do analizy wybranych utworów.
45. Omów różnorodne funkcje motywu świata - teatru w utworach literackich. Odwołaj się do wybranych dzieł różnych epok.
46. Słynni felietoniści w literaturze polskiej - porównaj ich dzieła, oceń, scharakteryzuj.
47. Prawda a fikcja w prozie historycznej. Zbadaj problem, analizując wybrane przykłady z literatury polskiej.
48. „Jestem bo Jesteś na tym stoi wiara/Wiary przemądrzałej szuka się u diabła” - piękno i prostota wiary. Omów temat na przykładzie wybranych wierszy Jana Twardowskiego.
49. Dialogi tekstów w dziejach literatury. Zanalizuj problem, odwołując się do wybranych przykładów.
50. Na wybranych przykładach przedstaw różne sposoby ukazywania motywu rewolucji w literaturze na przestrzeni epok.
51. Walka ze stereotypami w twórczości Witolda Gombrowicza. Dokonaj analizy problemu, odwołując się do wybranych utworów pisarza.
52. Renesansowy artysta jako bohater swojej twórczości. Omów zagadnienie na wybranych przykładach literackich.
53. Porównaj funkcje motywów onirycznych w wybranych dziełach literackich.
54. Porównaj literackie portrety mieszczan zaprezentowane na kartach literatury różnych epok.
55. Literatura faktu - zjawisko charakterystyczne dla kultury XX wieku. Dokonaj analizy problemu na wybranych przykładach.
56. Powieść tendencyjna w okresie pozytywizmu i realizmu socjalistycznego. Scharakteryzuj na wybranych przykładach.
57. Marzenia człowieka o nieśmiertelności. Porównaj realizację motywu na wybranych przykładach.
58. Dialog twórców literatury z filozofami. Przedstaw problem na wybranych przykładach dzieł literatury współczesnej.
59. Rola lektur w kształtowaniu charakterów postaci literackich. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
60. Przywołując wybrane przykłady, rozważ rolę inspiracji twórczością Jana Kochanowskiego w tradycji literackiej późniejszych epok.
61. Odwołując się do wybranych przykładów literackich, przedstaw kariery polityczne i awanse społeczne w ujęciu pozytywnym i negatywnym.
62. Odwołując się do wybranych przykładów literackich, wskaż wpływ biografii poety romantycznego na jego dzieło.
63. Współczesne oblicza baśni. Analizując wybrane utwory, przedstaw cechy i oceń dokonania artystyczne różnych nurtów literatury fantasy.
64. Symbolika biblijna we współczesnej poezji polskiej. Zinterpretuj problem, odwołując się do wybranych utworów.
65. Zaprezentuj wpływ koncepcji filozoficznych wybranych twórców na światopogląd pisarzy różnych epok. Omów, przywołując wybrany materiał literacki.
66. O przyrodzie inaczej... Na przykładzie kilku utworów przedstaw funkcjonowanie motywu natury w poezji ks. Jana Twardowskiego.
67. Zaświaty w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Dokonaj analizy zagadnienia, odwołując się do wybranych przykładów.

68. Człowiek XX wieku wobec systemów totalitarnych. Scharakteryzuj wybrane kreacje literackie.
69. Moralna odpowiedzialność jednostki za swe czyny. Rozważ zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
70. Motyw vanitas w literaturze polskiej i obcej. Omów problem, analizując wybrane teksty różnych epok.
71. Ślady wątków biograficznych w twórczości pisarza. Zaprezentuj problem na przykładzie analizy utworów wybranego autora.
72. Motyw Stabat Mater Dolorosa w literaturze, malarstwie i rzeźbie. Przedstaw i omów, analizując wybrane przykłady.
73. „Kobiety o kobietach” w świetle literatury różnych epok. Dokonaj analizy wybranych przykładów
74. Tren jako gatunek literacki. Omów ewolucję gatunku, analizując przykłady różnych epok.
75. Pozycja narratora w literaturze przekazującej prawdę o obozach koncentracyjnych i łagrach. Zinterpretuj jej wpływ na wymowę wybranych dzieł.
76. Przeprowadź analizę porównawczą sposobów funkcjonowania wątku romansowego w wybranych przykładach literatury wysokiej i w harlequinach.
77. Rozmowy z samym sobą- monologi bohaterów dzieł literackich reprezentujących różne epoki i gatunki literackie. Interpretując celowo wybrane przykłady, porównaj.
78. Porównaj sposoby przedstawienia motywu przebaczenia w wybranych utworach.
79. Odwołując się do wybranych przykładów literackich, przedstaw poetyckie rozważania o narodzie.
80. Mistrzowie i uczniowie wśród twórców literatury. Przedstaw na wybranych przykładach, ujawniające się w dziełach, związki między ich twórczością.
81. Przedstaw i oceń wpływ kłamstwa na życie wybranych bohaterów literackich.
82. Emancypacja kobiet jako temat i problem w literaturze XIX wieku. Omów sposoby jego przedstawienia w wybranych utworach literackich.
83. Wzorce osobowe wykreowane przez literaturę różnych epok. Przedstaw na wybranych przykładach.
84. Sonet jako gatunek literacki na przestrzeni epok. Prześledź jego ewolucję na wybranych przykładach.
85. Obraz Litwy w twórczości polskich pisarzy. Przedstaw na wybranych przykładach.
86. Miasta i ich mieszkańcy w prozie XIX i XX wieku. Omów na wybranych przykładach.
87. Księża - pisarzami. Omów tematykę ich twórczości na wybranych przykładach.
88. Żywotność gatunków biblijnych w literaturze. Omów na przykładach z dwóch wybranych epok.
89. Poezja Zbigniewa Herberta, Czesława Miłosza i Wisławy Szymborskiej na tle tradycji antycznej i biblijnej. Omów na wybranych przykładach.
90. Maski - ich rola i znaczenie w życiu człowieka. Rozwiń temat, odwołując się do wybranych utworów literackich.
91. Odwieczny dualizm dobra i zła w świecie. Przedstaw na przykładzie wybranych utworów literackich.
92. Wizja człowieka i świata w twórczości polskich noblistów. Rozwiń temat na wybranych przykładach.
93. Nowela jako gatunek literacki - geneza, ewolucja, problematyka. Omów na wybranych przykładach.

- 94.Średniowieczny asceta, renesansowy humanista i barokowy Sarmata. Omów na wybranych przykładach wzorce osobowe kreowane przez twórców epoki staropolskiej.
- 95.Literackie zapisy rozmowy człowieka z Bogiem. Omów na wybranych przykładach.
- 96.Przedstaw wpływ cierpienia na życie i psychikę bohaterów literackich dwóch wybranych epok.
- 97.Różne obrazy wojny w literaturze XX wieku. Omów na wybranych przykładach.
- 98.Od herosa do pantoflarza. Przedstaw portret mężczyzny w wybranych utworach literatury polskiej i obcej.
- 99.Epos jako gatunek literacki na przestrzeni epok. Prześledź jego ewolucję na wybranych przykładach.
- 100.Motyw powstań narodowych w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
- 101.Motyw lasu i jego funkcja w literaturze od odrodzenia do współczesności. Przedstaw na wybranych przykładach.
- 102.Funkcje i znaczenie wielkich monologów lirycznych w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
- 103.Stoicyzm i epikureizm w literaturze od antyku do oświecenia. Przedstaw na wybranych przykładach.
- 104.Rola spowiedzi bohatera literackiego w konstruowaniu świata przedstawionego. Omów na wybranych przykładach z różnych epok.
- 105.Świat widziany oczyma kobiet - autorek. Przedstaw na wybranych przykładach literackich.
- 106.Poezja kobieca XX wieku. Omów na wybranych przykładach.
- 107.Wspomnienie dzieciństwa w wybranych utworach literackich. Rozwiń temat.